

ATZINUMS
PAR IZMAIŅU NOVĒRTĒŠANU AKREDITĒTĀ STUDIJU VIRZIENĀ

TRANSPORTA UN SAKARU INSTITŪTS

Studiju virziens: “Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība”

Studiju programma: Otrā cikla (akadēmiskā maģistra) studiju programma “Uzņēmējdarbība un vadība” (45345).

Informācija par ekspertu

Vārds	Kaspars	Uzvārds	Šteinbergs
Darbavieta	Ekonomikas un kultūras augstskola	Amats	docents
Grāds/ profesionālā kvalifikācija		Dr.oec.	
Apliecinu, ka, vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikta			<i>Apliecinu, ka man nav interesešu konflikta</i>

Novērtēšanas vizītes datums: 2026. gada 8. maijs

Atzinums sniegts, pamatojoties uz vizītes laikā gūtajām atziņām un veiktajiem novērojumiem un šādiem avotiem:

- Transporta un sakaru institūta 2026. gada 12. februāra iesniegums Nr. 01-20.2/93 un tam pievienotie pielikumi;
- Transporta un sakaru institūta 2026. gada 10. aprīļa iesniegums Nr. 01-20.2/203 un tam pievienotie pielikumi;
- Novērtēšanas vizītes laikā iegūtā informācija intervijās ar Transporta un sakaru institūta pārstāvjiem;
- Transporta un sakaru institūta stratēģija “TSI 2030”;
- Studiju virziena “Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība” akreditācijas ekspertu kopīgais atzinums;
- Augstskolu likums;
- Izglītības likums;
- Ministru kabineta 2014. gada 13. maija noteikumi Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu”;
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 202 (16.04.2013.) “Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinošus dokumentus”;
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 322 (13.06.2017.) “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”.

1. Informācija par augstskolas plānotajām izmaiņām

Studiju programmas parametri	Pirms izmaiņu apstiprināšanas	Pēc izmaiņu apstiprināšanas
Studiju programmas nosaukums	Otrā cikla akadēmiskā studiju programma “Uzņēmējdarbība un vadība”	Otrā cikla akadēmiskā studiju programma “Uzņēmējdarbība un vadība”
Studiju programmas kods	45345	45345
Iegūstamais kvalifikācijas līmenis	LKI/EKI 7. līmenis	NKI/EKI 7. līmenis
Studiju programmas veids, forma, valoda, apjoms, ilgums	pilna laika klātiešana / latviešu, angļu / 120 KP / 2 gadi nepilna laika neklātiešana / latviešu, angļu / 120 KP / 2 gadi 6 mēneši nepilna laika tālmācība / angļu / 120 KP / 2 gadi 6 mēneši	Programmas 1. variants: pilna laika klātiešana / latviešu, angļu / 120 KP / 2 gadi nepilna laika neklātiešana / latviešu, angļu / 120 KP / 2 gadi 6 mēneši nepilna laika tālmācība / angļu / 120 KP / 2 gadi 6 mēneši Programmas 2. variants: pilna laika klātiešana / latviešu, angļu / 90 KP / 1 gads 6 mēneši nepilna laika neklātiešana / latviešu, angļu / 90 KP / 2 gadi nepilna laika tālmācība / angļu / 90 KP / 2 gadi
Studiju programmas īstenošanas vieta	Transporta un sakaru institūts, Lauvas iela 2, Rīga	Transporta un sakaru institūts, Lauvas iela 2, Rīga
Piešķiramais grāds	Sociālo zinātņu maģistra grāds vadībzinātnē	Maģistra grāds vadībzinātnē
Uzņemšanas prasības	bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātņu nozarē; bakalaura vai maģistra grāds citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs un divu gadu darba pieredze ekonomikas un uzņēmējdarbības jomā; bakalaura vai maģistra grāds citās zinātņu nozarēs un ne mazāk kā 5 gadu darba pieredze ekonomikas un uzņēmējdarbības jomā.	Programmas 1. variants: bakalaura grāds ekonomikā vai komerczinību un administrēšanas tematiskajā jomā vai tai pielīdzināma augstākā izglītība, ar apgūtu programmu 180 KP apjomā; bakalaura grāds citās tematiskajās jomās, kas nav ekonomika, komerczinības un administrēšana, un vismaz 1 gadu uzņēmēja pieredze vai pieredze vadošā amatā, ar apgūtu programmu 180 KP apjomā. Iestājpārbaudījums;

Studiju programmas parametri	Pirms izmaiņu apstiprināšanas	Pēc izmaiņu apstiprināšanas
	Papildprasības studijām angļu valodā: studijām angļu valodā nepieciešama angļu valodas prasme vismaz B2 līmenī	Papildprasības studijām angļu valodā: studijām angļu valodā nepieciešama angļu valodas prasme vismaz B2 līmenī. Programmas 2. variants: pirmā cikla profesionālā augstākā izglītība vai bakalaura grāds ekonomikā vai komerczinību un administrēšanas tematiskajā jomā vai tai pielīdzināma augstākā izglītība, ar apgūtu programmu 240 KP apjomā; pirmā cikla profesionālā augstākā izglītība vai bakalaura grāds citās tematiskajās jomās, kas nav ekonomika, komerczinības un administrēšana, un vismaz 1 gadu uzņēmēja pieredze vai pieredze vadošā amatā, ar apgūtu programmu 240 KP apjomā. Iestājpārbaudījums. Papildprasības studijām angļu valodā: studijām angļu valodā nepieciešama angļu valodas prasme vismaz B2 līmenī.
Papildus izmaiņas		Studiju programmas struktūra / būtiskākās izmaiņas studijuursos: Studiju kursi “Zinātnisko pētījumu metodoloģija” 3 KP, “Zinātniskais seminārs I” 3 KP un “Zinātniskais seminārs II” 3 KP apvienoti vienā studiju kursā “Pētījumu metodoloģija” 9 KP; Studiju kurss “Informācijas sistēmas un tehnoloģijas biznesā” 6 KP aizstāts ar studiju kursu “Digitālās tehnoloģijas uzņēmējdarbībā un vadībā” 6 KP; Studiju kursa “Pedagoģija un psiholoģija” 3 KP vietā iekļauts studiju kurss “Integrēta snieguma vadība” 6 KP; Studiju kurss “Starptautiskais mārketingu un reklāma” 6 KP aizstāts ar studiju kursu “Starptautiskā uzņēmējdarbība” 3 KP.

2. Vizītes gaitas un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem pārskats

Tikšanās ar Transporta un sakaru institūta (turpmāk – TSI) vadību – tikšanās laikā klātienē piedalījās TSI rektors, studiju prorektors un komercdirektors.

TSI vadība pieteiktās izmaiņas pamatoja ar stratēģisko attīstību, darba tirgus tendencēm un studējošo vajadzībām. Vadība skaidroja, ka izmaiņas saskan ar TSI stratēģiju, kurā uzsvērtā elastīga, digitāli pilnveidota un darba tirgus vajadzībām pielāgota studiju satura attīstība. Izmaiņas ir apspriestas studiju virziena padomē, ar darba devējiem un studiju programmu direktoriem.

Tikšanās laikā pārrunātas pieteiktās izmaiņas otrā cikla akadēmiskajā maģistra studiju programmā “Uzņēmējdarbība un vadība” (turpmāk – studiju programma), īpaši 90 KP apjoma studiju programmas varianta ieviešana, uzņemšanas prasību precizēšanu, tostarp prasību precizēšana 120 KP variantam un jaunu uzņemšanas prasību noteikšana 90 KP variantam, kā arī studiju programmas struktūras pārskatīšana. TSI vadība skaidroja, ka maģistra studijās iestājas arī reflektanti ar iepriekš iegūtu profesionālo vai praktisko pieredzi uzņēmējdarbības un vadības jomā. Šādiem studējošajiem nepieciešams elastīgāks studiju modelis, kas ļauj papildināt un strukturēt jau iegūtās zināšanas īsākā studiju laikā.

Attiecībā uz uzņemšanas prasību piemērošanu TSI vadība skaidroja, ka reflektantu atbilstību 90 KP variantam nevērtē tikai formāli pēc diploma. Uzņemšanas procesā izmanto intervijas un iestājpārbaudījumus, kuros piedalās studiju programmas direktors. Ja uzņemšanas procesā konstatē, ka reflektantam nav pietiekamas iepriekšējās sagatavotības 90 KP varianta apguvei, viņam rekomendē izvēlēties 120 KP variantu. Savukārt gadījumos, kad studējošajiem studiju procesā trūkst konkrētu priekšzināšanu, augstskola var ieteikt papildu *Coursera* kursu apguvi, ko atbalsta TSI.

TSI vadība skaidroja, ka pieteiktās izmaiņas saistītas ar nepieciešamību padarīt studiju programmu elastīgāku un labāk pielāgotu dažādām reflektantu grupām. Īpaši tika izcelts, ka 90 KP variants paredzēts studējošajiem ar iepriekš iegūtu atbilstošu izglītību un/vai profesionālo pieredzi, kuriem nav nepieciešams apgūt pilnu 120 KP programmas apjomu.

Tikšanās ar studiju programmas vadību – tikšanās laikā klātienē piedalījās studiju programmas direktore un fakultātes dekāna p.i.

Studiju programmas pārstāvji skaidroja, ka pieteikto izmaiņu iniciatīva nāca no augstskolas vadības līmeņa, uzdodot izvērtēt un sagatavot nepieciešamās izmaiņas. Vienlaikus studiju programmas pārstāvji uzsvēra, ka izmaiņas nav tikai administratīvs lēmums, bet balstītas darba tirgus tendenču izvērtēšanā, esošo studentu aptaujās un īpaši absolventu aptaujās.

Studiju programmas pārstāvji izmaiņu mērķi raksturoja kā vēlmi padarīt programmu elastīgāku un labāk pielāgotu aktuālajām darba tirgus prasībām. Viņu skatījumā studiju programmai jāspēj ātrāk reaģēt uz jauninājumiem, aktualizēt studiju saturu, ieviest jaunus studiju kursus, atteikties no atsevišķiem kursiem, kuru pilns apjoms konkrētajai mērķgrupai nav nepieciešams, kā arī palielināt studiju programmas konkurētspēju, elastību un akadēmisko kvalitāti.

Tikšanās laikā pārrunāts, kā īsākajā programmas variantā (90KP) nodrošinās kompetences, kas saistītas ar finanšu vadību. Studiju programmas direktore skaidroja, ka finanšu vadības saturs tiks integrēts studiju kursā “Integrēta snieguma vadība”, nodrošinot gan 90 KP, gan 120 KP varianta studējošajiem finanšu vadības vispārīgo principu apguvi.

Atbildot uz jautājumu par pārmaiņu vadības kompetencēm, studiju programmas pārstāvji skaidroja, ka pārmaiņu vadības tematiku studējošie apgūs citos studijuursos, īpaši “Inovāciju vadība” un studiju kursā, kas saistīts ar digitālajām tehnoloģijām uzņēmējdarbībā un vadībā.

Tikšanās laikā pārrunāts arī jautājums par kursu aprakstos norādītajām priekšzināšanām, kur vairākos kursu aprakstos kā priekšzināšanas minēti kursi, kas 90 KP variantā netiek apgūti. Studiju programmas pārstāvji atzina, ka šis jautājums jāpārskata, jo pašlaik nav pilnībā skaidrs mehānisms, kā pārbauda, vai 90 KP varianta studējošajiem attiecīgās priekšzināšanas faktiski ir.

Studiju programmas pārstāvji norādīja, ka viņiem nav konkrētas pieredzes ar situācijām, kad studējošais, sākot 90 KP variantu, secina, ka to nevar turpināt, un pāriet uz 120 KP variantu. Augstskolā kopumā šāda pieredze var būt citās programmās, bet tieši studiju programmā “Uzņēmējdarbība un vadība” šāda situācija nav novērota vai nav bijusi aktuāla.

Tikšanās ar studiju programmas mācībspēkiem – tikšanās laikā klātienē piedalījās mācībspēki, kuri nodrošina studiju kursus “Globālā ekonomika un starptautiskā biznesa vide”, “Starptautiskā uzņēmējdarbība”, “Studiju projekts” un “Datu analīzes metodes un biznesa prognozēšana”.

Mācībspēki skaidroja, ka pieteiktās izmaiņas apspriestas iekšēji, tostarp seminārā, kurā mācībspēki dalījās ar idejām par studiju programmas attīstību. Izmaiņu nepieciešamību viņi saistīja ar studējošo

profila maiņu, jo studiju programmā iestājas arī studējošie ar iepriekšēju profesionālo vai praktisko pieredzi.

Mācībspēki norādīja, ka gadījumos, kad studējošajiem trūkst priekšzināšanu, viņiem iesaka apgūt papildu Coursera kursus. Studējošie šo iespēju izmanto, un augstskola to atbalsta.

Mācībspēki arī skaidroja, ka 90 KP variantā studējošajiem ir piekļuve 120 KP variantā kursu materiāliem. Papildus īsākajā programmas variantā (90KP) ir C daļas kursi, un studējošie kā brīvās izvēles kursus var izvēlēties arī tos kursus, kas iekļauti garākajā (120 KP) studiju programmas variantā. Piemēram, ja studējošajam nepieciešams padziļināt finanšu vadības zināšanas, viņš var izvēlēties attiecīgo kursu kā C daļas kursu.

Tikšanās ar studiju programmas studējošajiem.

Tikšanās laikā programmu pārstāvēja pieci studējošie, kuri sniedza informāciju par studiju pieredzi un studiju kursu saturu pieteikto izmaiņu kontekstā. Viņi norādīja, ka atsevišķās tēmās novērojama pārklāšanās starp kursiem, kas saistīti ar globālo ekonomiku, starptautisko uzņēmējdarbību un starptautisko biznesa vidi. Studējošo skatījumā viena šāda kursa neiekļaušana īsākajā (90 KP) studiju programmas variantā nerada būtisku satura zaudējumu, ja līdzīgas tēmas tiek apgūtas citosursos.

Studējošie komentēja arī datu analīzes kompetenču nozīmi studiju programmā. Viņu atgriezeniskā saite liecina, ka, aktualizējot programmas saturu un ieviešot jaunus vai pārstrukturētus ar digitālajām tehnoloģijām saistītus kursus, būtiski nodrošināt arī mūsdienīgu digitālo rīku izmantošanu studiju procesā.

Tikšanās ar darba devēju, partneru un nozares pārstāvjiem – tikšanās laikā klātienē piedalījās VAS “Starptautiskā lidosta “Rīga””, SIA “Lock Action”, AS “Citadele banka” un “Accenture” pārstāvji.

Darba devēju, partneru un nozares pārstāvji bija iepazīstināti ar pieteiktajām izmaiņām un tās kopumā atbalstīja. Otrā cikla (akadēmiskās maģistra) studiju programmas “Uzņēmējdarbība un vadība” kontekstā darba devēji piekrita, ka 90 KP variantā no 120 KP plāna izņemtie kursi nav obligāti jāiekļauj īsajā variantā pilnā apjomā, jo attiecīgās kompetences var būt apgūtas iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē.

Darba devēju pārstāvji īsāku studiju programmu variantu attīstību vērtēja kā pamatotu, jo darba tirgū nepieciešams, lai kvalificēti absolventi darba vidē nonāktu pēc iespējas ātrāk. Šī nepieciešamība tika sasaistīta ar speciālistu trūkumu Latvijā un vajadzību pēc elastīgākiem izglītības risinājumiem.

Darba devēju pārstāvji uzsvēra, ka datu analīzes un digitālo tehnoloģiju kompetences ir būtiskas uzņēmējdarbības un vadības jomā.

Materiāltehniskās bāzes un Moodle vides apskate.

Materiāltehniskās bāzes un studiju materiālu apskates laikā apskatītas TSI mācību telpas, specializētās laboratorijas, datorklases, bibliotēka un lasītava. Apskate ļāva gūt priekšstatu par TSI materiāltehnisko nodrošinājumu un studiju procesa īstenošanai pieejamo infrastruktūru. Apskatītā infrastruktūra kopumā apliecina, ka TSI rīcībā ir telpas, tehniskais aprīkojums un studiju vide, kas nepieciešama otrā cikla (akadēmiskās maģistra) studiju programmas “Uzņēmējdarbība un vadība” īstenošanai.

Papildus tika demonstrēta TSI izmantotā Moodle vide. Moodle vides apskates laikā redzams, ka daļai jauno vai pārstrukturēto kursu Moodle vidē jau ir izveidoti kursi un ievietoti mācību materiāli, savukārt citiem kursiem Moodle kurss vai tā saturs vēl nav pilnībā izveidots. Tas ir būtiski, ņemot vērā pieteiktās studiju programmas struktūras izmaiņas un nepieciešamību nodrošināt, lai jaunie vai pārstrukturētie kursi būtu pilnvērtīgi sagatavoti līdz to īstenošanas uzsākšanai.

3. Plānoto izmaiņu analīze un ietekme uz studiju procesu un tā kvalitāti, kā arī izmaiņu atbilstība normatīvo aktu prasībām

Otrā cikla (akadēmiskās maģistra) studiju programmas “Uzņēmējdarbība un vadība” pieteiktās izmaiņas galvenokārt attiecas uz 90 KP programmas variantā ieviešanu. Ar šo izmaiņu ir tieši saistīta arī

uzņemšanas prasību precizēšana, jo īsākā programmas varianta kvalitāte ir atkarīga no reflektantu iepriekšējās izglītības, profesionālās pieredzes un priekšzināšanām. Papildus pieteikta piešķiramā grāda nosaukuma precizēšana un studiju kursu struktūras aktualizācija.

90 KP programmas varianta ieviešana

Būtiskākā pieteiktā izmaiņa ir otrā cikla (akadēmiskās maģistra) studiju programmas “Uzņēmējdarbība un vadība” papildināšana ar 90 KP variantu. Pēc izmaiņu veikšanas studiju programma tiktu īstenota gan 120 KP, gan 90 KP apjomā. Šī izmaiņa būtiski ietekmē studiju procesu, jo 90 KP variants paredz īsāku studiju ilgumu un mazāku studiju kursu apjomu nekā 120 KP variants.

No iesniegtajiem studiju plāniem izriet, ka 90 KP variantā nav iekļauti vairāki 120 KP variantā paredzētie studiju kursi: “Cilvēkresursu vadība un līderība” 6 KP, “Finanšu vadīšana” 6 KP, “Pārmaiņu vadība” 6 KP, “Globāla ekonomika un starptautiskā biznesa vide” 6 KP un “Projektu vadība un finansēšana” 6 KP. Šie kursi kopā veido 30 KP, proti, starpību starp 120 KP un 90 KP programmas variantiem.

Minētie kursi aptver vadībzinātnes otrā cikla programmai nozīmīgas kompetenču jomas — finanšu vadību, pārmaiņu vadību, cilvēkresursu vadību, līderību, projektu vadību un starptautiskās uzņēmējdarbības vidi. Finanšu vadības, pārmaiņu vadības un starptautiskās uzņēmējdarbības vides jautājumi 90 KP variantā ir daļēji nodrošināti citosursos. Vizītes laikā iegūtā informācija liecina, ka finanšu vadības saturs tiek integrēts studiju kursā “Integrēta snieguma vadība”, savukārt pārmaiņu vadības tematika tiek apgūta citos studijuursos, tostarp “Inovāciju vadība” un “Digitālās tehnoloģijas uzņēmējdarbībā un vadībā”. Studējošie arī norādīja, ka atsevišķās tēmās ir novērojama pārklāšanās starp kursiem, kas saistīti ar globālo ekonomiku, starptautisko uzņēmējdarbību un starptautisko biznesa vidi.

Vienlaikus cilvēkresursu vadības un līderības, kā arī projektu vadības un finansēšanas kompetenču nodrošinājums 90 KP variantā ir nepietiekami pamatots. No iesniegtajiem materiāliem nav skaidri redzams, ka šīs kompetences 90 KP variantā tiek pilnvērtīgi nodrošinātas citos obligātajos studijuursos. C daļas kursu iespēja var palīdzēt atsevišķiem studējošajiem papildināt trūkstošās zināšanas, taču tā nav pietiekams sistēmisks risinājums, jo C daļas kursu izvēle nav vienādi obligāta visiem 90 KP varianta studējošajiem.

Atsevišķi jānorāda uz kursu aprakstos konstatētajām neatbilstībām priekšzināšanu sadaļās. Kursā “Stratēģiskā vadībzinība” aprakstā kā priekšzināšanas norādīta “Cilvēkresursu vadība un līderība”, savukārt kursa “Digitālās tehnoloģijas uzņēmējdarbībā un vadībā” aprakstā kā priekšzināšanas norādīta “Pārmaiņu vadība”. Abi minētie priekšzināšanu kursi 90 KP variantā nav iekļauti. Tas ir trūkums 90 KP varianta īstenošanas sagatavotībā, jo studējošajiem formāli tiek prasītas priekšzināšanas, kuru apguve attiecīgajā programmas variantā netiek nodrošināta.

Atbilstība valsts akadēmiskās izglītības standartam pēc pamatprasībām ir nodrošināta. Ministru kabineta noteikumu Nr. 240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu” 17. punkts paredz, ka maģistra studiju programmas apjoms ir ne mazāks kā 60 KP un ne mazāk kā 30 KP no programmas apjoma ir maģistra darba izstrāde. 90 KP variantā ir paredzēts 30 KP maģistra darbs, līdz ar to studiju programmas apjoms un maģistra darba apjoms atbilst šīm prasībām. Vienlaikus standarta 16. punkts nosaka, ka maģistra studiju programmas saturam jānodrošina padziļinātu teorētisko zināšanu iegūšana un pētniecības iemaņu un prasmju attīstīšana, bet 20. punkts paredz attiecīgās zinātnes nozares vai apakšnozares teorētisko atziņu izpēti un aprobāciju aktuālo problēmu aspektā. Tādēļ formāla atbilstība kredītpunktu apjomam pati par sevi nav pietiekama; 90 KP variantā jābūt nodrošinātai arī pietiekamai vadībzinātnes teorētiskajai bāzei, pētnieciskajai sagatavotībai un maģistra līmeņa studiju rezultātu sasniegšanai.

Kopumā 90 KP varianta ieviešana ir formāli pieļaujama un atbalstāma, tomēr šai izmaiņai ir kvalitātes riski. Tie saistīti ar cilvēkresursu vadības un līderības, kā arī projektu vadības un finansēšanas kompetenču nepietiekami skaidru nodrošinājumu 90 KP variantā un kursu aprakstos konstatētajām priekšzināšanu neatbilstībām. Šie trūkumi ir novēršami, precizējot kursu aprakstus un skaidri parādot, kā 90 KP variantā tiek nodrošinātas vai kompensētas minētās kompetences.

Uzņemšanas prasību maiņa

Pieteiktās izmaiņas paredz precizēt uzņemšanas prasības 120 KP un 90 KP studiju programmas variantam. 120 KP variantā uzņemšanas prasības tiek sasaistītas ar bakalaura grādu ekonomikā vai komerczinību un administrēšanas tematiskajā jomā vai tai pielīdzināmu augstāko izglītību 180 KP apjomā. Reflektantiem no citām tematiskajām jomām paredzēta vismaz viena gada uzņēmēja pieredze vai pieredze vadošā amatā un iestājpārbaudījums.

90 KP variantā uzņemšanas prasības paredz pirmā cikla profesionālo augstāko izglītību vai bakalaura grādu ekonomikā vai komerczinību un administrēšanas tematiskajā jomā, vai tai pielīdzināmu augstāko izglītību 240 KP apjomā. Reflektantiem no citām tematiskajām jomām paredzēta vismaz viena gada uzņēmēja pieredze vai pieredze vadošā amatā un iestājpārbaudījums.

Vienlaikus uzņemšanas prasību formulējums ir tehniski precizējams. Pieteikumā izmantota jaukta terminoloģija — “bakalaura grāds” un “pirmā cikla profesionālā augstākā izglītība”. Lai prasības atbilstu aktuālajai izglītības ciklu pieejai, tajās būtu skaidri jānošķir pirmā cikla akadēmiskā augstākā izglītība un pirmā cikla profesionālā augstākā izglītība.

Uzņemšanas prasību precizēšana 90 KP variantam ir pamatota, jo īsākā programmas varianta ieviešanai nepieciešams skaidri noteikt reflektantu iepriekšējās izglītības apjomu. Prasība par iepriekš iegūtu izglītību 240 KP apjomā ir atbilstoša 90 KP varianta loģikai, jo tā paredz plašāku iepriekšējās izglītības bāzi nekā 120 KP variantā.

Vienlaikus prasība par vismaz viena gada uzņēmēja pieredzi vai pieredzi vadošā amatā reflektantiem no citām tematiskajām jomām ir vērtējama kritiski. Šāda pieredze var būt ļoti atšķirīga pēc satura, apjoma un atbildības līmeņa, un tā pati par sevi negarantē, ka reflektantam ir apgūtas tās vadībinātnes priekšzināšanas, kuru nodrošināšanai 120 KP variantā paredzēti atsevišķi studiju kursi, īpaši cilvēkresursu vadībā un līderībā, projektu vadībā un finansēšanā, finanšu vadībā un pārmaiņu vadībā. Salīdzinot ar līdzīgām Latvijas otrā cikla vadības un uzņēmējdarbības programmām, kur īsākos programmas variantos atsevišķos gadījumos tiek prasīta ilgāka vai konkrētāk ar profesionālo jomu sasaistīta pieredze, viena gada pieredze ir minimāls, nevis pārliecinoši pietiekams kritērijs.

Vizītes laikā TSI pārstāvji skaidroja, ka reflektantu atbilstību īsākajam variantam nevērtē tikai pēc diploma, un nepieciešamības gadījumā reflektantam var rekomendēt izvēlēties 120 KP variantu. Šāda pieeja ir pozitīva, tomēr tā neatrisina 90 KP varianta saturiskos riskus, ja uzņemšanas procedūrā netiek dokumentēti izvērtēti ne tikai pieredzes ilgums, bet arī tās saturs, atbildības līmenis un saistība ar programmas studiju rezultātiem. Īpaši jāparāda, vai reflektanta iepriekšējā pieredze nodrošina pietiekamu pamatu tajās vadībinātnes jomās, kuru kursi 90 KP variantā nav iekļauti.

Kopumā uzņemšanas prasību izmaiņas ir nepieciešamas un daļēji pamatotas. Tās atbilstoši nošķir 120 KP un 90 KP studiju programmas variantu mērķgrupas pēc iepriekšējās izglītības apjoma. Vienlaikus viena gada uzņēmēja vai vadoša amata pieredzes prasība reflektantiem no citām tematiskajām jomām ir vāja kā patstāvīgs kvalitātes nodrošināšanas kritērijs, īpaši ņemot vērā 90 KP variantā neiekļautos vadībinātnes kursus. Papildus tam uzņemšanas prasību redakcija pirms piemērošanas būtu terminoloģiski precizējama, izmantojot aktuālos izglītības ciklus.

Piešķiramā grāda nosaukuma precizēšana

Pieteiktajās izmaiņās precizēts piešķiramā grāda nosaukums no “sociālo zinātņu maģistra grāds vadībinātnē” uz “maģistra grāds vadībinātnē”. Šī izmaiņa ir tehniska un normatīvi pamatota, ja tā atbilst spēkā esošajam regulējumam par valsts atzītu augstāko izglītību apliecināšanu dokumentu izsniegšanu un iesniegtajam diploma un diploma pielikuma paraugam. Tā atbilst arī akadēmiskās izglītības standarta prasībai, ka studiju programmas nosaukumam, saturam un iegūstamā grāda nosaukumam jābūt savstarpēji saistītiem un jāizriet no studiju programmā sasniedzamajiem studiju rezultātiem. Grāda nosaukuma precizēšana būtiski neietekmē studiju procesu vai tā kvalitāti.

Studiju programmas struktūras un studiju kursu izmaiņas

Pieteiktās studiju kursu izmaiņas kopumā ir pamatota studiju satura aktualizācija. Pētniecības kursu apvienošana vienā kursā “Pētījumu metodoloģija”, kursa “Informācijas sistēmas un tehnoloģijas biznesā” aizstāšana ar kursu “Digitālās tehnoloģijas uzņēmējdarbībā un vadībā”, kursa “Pedagoģija un psiholoģija” aizstāšana ar kursu “Integrēta snieguma vadība” un kursa “Starptautiskais marketinga un reklāma” aizstāšana ar kursu “Starptautiskā uzņēmējdarbība” ir vērsta uz programmas satura aktualizāciju un labāku pielāgošanu mūsdienu uzņēmējdarbības un vadības videi.

Šīs izmaiņas ir vērtējamas pozitīvi, jo tās nostiprina pētniecības prasmju apguvi koncentrētākā formā, aktualizē digitālo tehnoloģiju tematiku, ievieš snieguma vadības pieeju un saglabā starptautiskās uzņēmējdarbības jautājumus programmas saturā. Vienlaikus šo izmaiņu ietekme uz studiju procesa kvalitāti ir cieši saistīta ar 90 KP variantā ieviešanu, jo tieši šajā variantā daļa 120 KP variantā paredzēto kursu vairs netiek apgūti. Tāpēc pozitīvais vērtējums par kursu struktūras aktualizāciju ir spēkā ar nosacījumu, ka 90 KP variantā tiek novērstas priekšzināšanu neatbilstības un skaidri nodrošinātas būtiskās vadībzinātnes kompetences.

Kopējais vērtējums par pieteiktajām izmaiņām

Pieteiktās izmaiņas otrā cikla (akadēmiskajā maģistra) studiju programmā “Uzņēmējdarbība un vadība” kopumā ir atbalstāmas, taču to ietekme uz studiju procesu un kvalitāti nav vienmērīga. Grāda nosaukuma precizēšana un kursu struktūras aktualizācija ir pamatotas un salīdzinoši mazāk problemātiskas izmaiņas. Būtiskākā ietekme ir saistīta ar 90 KP variantā ieviešanu un ar to saistītajām uzņemšanas prasībām.

90 KP variantā ieviešana formāli atbilst valsts akadēmiskās izglītības standarta prasībām par maģistra studiju programmas minimālo apjomu un maģistra darba apjomu. Vienlaikus kvalitātes ziņā šī izmaiņa ir atbalstāma tikai tad, ja TSI novērš kursu aprakstos konstatētās priekšzināšanu neatbilstības un skaidri parāda, kā 90 KP variantā tiek nodrošinātas vai kompensētas cilvēkresursu vadības un līderības, kā arī projektu vadības un finansēšanas kompetences.

Īpaša uzmanība jāpievērš viena gada uzņēmēja vai vadoša amata pieredzes prasībai. Šāda pieredze var būt nozīmīga, bet uzņēmējdarbības un vadības jomā tā var būt ļoti atšķirīga pēc satura un dziļuma, tāpēc pati par sevi tā nav pietiekams apliecinājums, ka reflektantam ir nepieciešamās priekšzināšanas šajā programmas variantā apguvei.

4. Secinājumi

- Plānotā 90 KP studiju programmas variantā ieviešana pēc apjoma un maģistra darba apjoma atbilst valsts akadēmiskās izglītības standarta pamatprasībām.
- 90 KP programmas variantā ieviešana kopumā ir atbalstāma, tomēr tā var radīt kvalitātes riskus, jo šajā variantā nav iekļauti vairāki vadībzinātnes maģistra līmeņa studijām nozīmīgi kursi.
- Studiju kursu “Finanšu vadīšana”, “Pārmaiņu vadība” un “Globāla ekonomika un starptautiskā biznesa vide” sasniedzamo rezultātu nodrošinājums 90 KP variantā ir daļēji pamatots, jo attiecīgās kompetences tiek daļēji integrētas citos studijuursos.
- Studiju kursu “Cilvēkresursu vadība un līderība” un “Projektu vadība un finansēšana” sasniedzamo rezultātu nodrošinājums 90 KP variantā nav pietiekami skaidri pamatots.
- Studiju kursu aprakstos konstatētā neatbilstība starp 90 KP variantā studiju plānu un priekšzināšanu prasībām ir trūkums: kursa “Stratēģiskā vadībzinība” apguvei kā priekšzināšanas norādīts kurss “Cilvēkresursu vadība un līderība”, savukārt kursa “Digitālās tehnoloģijas uzņēmējdarbībā un vadībā” apguvei — kurss “Pārmaiņu vadība”, lai gan abi minētie kursi 90 KP variantā nav iekļauti.
- Uzņemšanas prasību precizēšana kopumā ir pamatota, tomēr viena gada uzņēmēja pieredze vai pieredze vadošā amatā reflektantiem no citām tematiskajām jomām ir vājš kvalitātes nodrošināšanas kritērijs.
- Piešķiramā grāda nosaukuma precizēšana ir tehniska un normatīvi pamatota izmaiņa.

- Studiju kursu struktūras izmaiņas kopumā ir vērtējamas kā pamatota studiju satura aktualizācija.

5. Rekomendācijas

Eksperts rekomendē apstiprināt TSI otrā cikla (akadēmiskās maģistra) studiju programmas “Uzņēmējdarbība un vadība” (kods 45345) pieteiktās izmaiņas:

- papildināt studiju programmu ar 90 KP variantu;
- precizēt studiju programmas īstenošanas apjomu un ilgumu, paredzot studiju programmas īstenošanu gan 120 KP, gan 90 KP apjomā šādos veidos, formās un valodās: pilna laika klātienē latviešu un angļu valodā, nepilna laika neklātienē latviešu un angļu valodā un nepilna laika tālmācībā angļu valodā;
- precizēt piešķiramā grāda nosaukumu uz “maģistra grāds vadībzinātnē”;
- precizēt uzņemšanas prasības studiju programmas 120 KP variantam (**ievērojot eksperta īstermiņa 2. (2.1.) rekomendāciju**);
- noteikt uzņemšanas prasības studiju programmas 90 KP variantam (**ievērojot eksperta īstermiņa 2. (2.2.) rekomendāciju**);
- veikt pieteiktās studiju programmas struktūras un studiju kursu izmaiņas, tostarp studiju kursu apvienošanu, aizstāšanu un satura aktualizāciju.

Vienlaikus eksperts sniedz šādas rekomendācijas pieteikto izmaiņu kvalitatīvai īstenošanai.

Īstermiņa rekomendācijas līdz Studiju kvalitātes komisijas sēdei:

1. Precizēt studiju kursu aprakstos norādītās priekšzināšanas, novēršot neatbilstības starp 90 KP varianta studiju plānu un kursu aprakstiem:
 - 1.1. Studiju kursa “Stratēģiskā vadībzinība” aprakstā svītrot kā priekšzināšanu prasību studiju kursu “Cilvēkresursu vadība un līderība”, jo šis kurss 90 KP variantā nav iekļauts;
 - 1.2. Studiju kursa “Digitālās tehnoloģijas uzņēmējdarbībā un vadībā” aprakstā svītrot kā priekšzināšanu prasību studiju kursu “Pārmaiņu vadība”, jo šis kurss 90 KP variantā nav iekļauts.
2. Uzņemšanas prasības formulēt šādā redakcijā:
 - 2.1. Studiju programmas 1. variantā / 120 KP:
 - pirmā cikla akadēmiskā augstākā izglītība ekonomikā vai komerczinību un administrēšanas tematiskajā jomā, vai tai pielīdzināma augstākā izglītība, ar apgūtu programmu 180 KP apjomā;
 - pirmā cikla akadēmiskā augstākā izglītība citās tematiskajās jomās, kas nav ekonomika, komerczinības un administrēšana, vai tai pielīdzināma augstākā izglītība, ar apgūtu programmu 180 KP apjomā, un vismaz 1 gadu uzņēmēja pieredze vai pieredze vadošā amatā. Iestājpārbaudījums.
 - Papildprasības studijām angļu valodā: studijām angļu valodā nepieciešama angļu valodas prasme vismaz B2 līmenī.
 - 2.2. Studiju programmas 2. variantā / 90 KP:
 - pirmā cikla profesionālā augstākā izglītība vai pirmā cikla akadēmiskā augstākā izglītība ekonomikā vai komerczinību un administrēšanas tematiskajā jomā, vai tai pielīdzināma augstākā izglītība, ar apgūtu programmu 240 KP apjomā;
 - pirmā cikla profesionālā augstākā izglītība vai pirmā cikla akadēmiskā augstākā izglītība citās tematiskajās jomās, kas nav ekonomika, komerczinības un administrēšana, vai tai pielīdzināma augstākā izglītība, ar apgūtu programmu 240 KP apjomā, un vismaz 2 gadu uzņēmēja pieredze vai pieredze vadošā amatā. Iestājpārbaudījums.
 - Papildprasības studijām angļu valodā: studijām angļu valodā nepieciešama angļu valodas prasme vismaz B2 līmenī.

Īstermiņa rekomendācijas pirms studiju programmu izmaiņu īstenošanas uzsākšanas:

3. Studiju kursu “Cilvēkresursu vadība un līderība” un “Projektu vadība un finansēšana” sasniedzamos rezultātus integrēt tajos studijuursos, kas tiek īstenoti 90 KP variantā.

4. Līdz jaunā studiju gada sākumam nodrošināt, ka jaunajiem vai būtiski pārstrukturētajiem studiju kursiem Moodle vidē būtu izveidoti studiju materiāli, uzdevumi un vērtēšanas kritēriji.

Kaspars Šteinbergs, Dr.oec., paraksts (skatāms laika zīmogā)

Rīgā, datums (skatāms laika zīmogā)